

formation of readiness of future educators to the emotional development of preschool children as a priority area for the training of future preschoolers as well as the results of the search Criteria (cognitive, motivational, activity) and indicators for assessing the readiness levels of future educators for the emotional development of preschool children were given. The indicators of the cognitive criterion are: knowledge on the level of readiness of future educators for the emotional development of children of preschool age. peculiarities of the mental development of children of preschool age; awareness of the types of emotions and the specifics of their manifestations in children; knowledge of the specifics of the organizations her educational process, taking into account the emotional sphere of preschool children. Indicators of the motivational criterion are: positive motivation to interact with preschoolers to take into account their emotional state; the desire to work and establish emotional contact with preschoolers and parents; the desire to use technology to prevent emotional distress in children. Indicators of the activity criterion are: ability to organize various activities with children taking into account their emotional state; ability to plan individual work with preschoolers in order to overcome deviations in emotional development; a creative approach to teaching preschoolers of socially accepted ways of expressing emotions.

Key words: model, approaches, principles, criteria, indicators, levels.

Стаття надійшла до редколегії 27.11.2017 р.

УДК 377/378:7.012: 005.336.2-027.561

Ганна Шкарупа

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України (Київ)

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА

У статті проаналізовано суть поняття «професійна компетентність майбутнього дизайнера» та сформульовано зміст її складової - «художньо-конструктивної компетентності». Проаналізовано наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців та публікації останніх років на тему дизайн-освіти з метою визначення засобів формування та розвитку художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів.

Встановлено, що дизайн в останні кілька років все активніше розриває синонімічний зв'язок із «технічною естетикою». Сучасний дизайнер повинен бути спроможним до формотворення в будь-яких реаліях – від паперових до віртуальних. Здатність до конструктивного перетворення як тема входить в коло наукових інтересів і педагогів, і психологів, і мистецтвознавців, і дослідників в галузі естетики. Проаналізовано значення терміну «конструктивний» з різних наукових позицій.

Формування і розвиток художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів віднесено до ключових задач професійної освіти. Її сформованість – це результат синтезу високої мотивації та освітньої активності студента та вдало вибудованої послідовності навчальних дисциплін, поступове розкриття змісту яких розвиває наявні уміння та навички, формує підґрунтя для започаткування і розвитку нових знань, створює ситуації для їхньої інтеграції, поступово вибудовуючи важливі складові професійної компетентності майбутніх дизайнерів.

Наведено результати констатувальних опитувань студентів-першокурсників коледжу КНУТД (Київського національного університету технологій та дизайну), зроблених в різні періоди навчання за останні два роки. Відповіді студентів допомагають конкретизувати проблему з метою пошуків шляхів та методів її вирішення.

Таким чином, проблема розвитку художньо-конструктивної компетентності в умовах мистецького коледжу має вирішуватись комплексно.

Ключові слова. *Художньо-конструктивна компетентність, дизайн-освіта, основи креслення, конструктивні навички, підготовка дизайнера в умовах коледжу.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Інтеграція вітчизняної освіти у міжнародний науково-освітній простір, урахування реалій ринку праці відповідно до впровадження ідей сталого розвитку України та її європейського вибору, зумовлює необхідність модернізації професійної освіти, зокрема перегляду та оновлення змісту навчальних програм з окремих фахових дисциплін. Актуальність і суспільна значущість проблеми посилюється положеннями Закону України «Про освіту», що передбачають розвиток особистості на

основі формування та виховання низки компетентностей [3]. Означена проблема набуває особливої актуальності у професійній підготовці майбутніх дизайнерів.

На часі – фахівці з дизайну, які спроможні ефективно виконувати професійні завдання в матеріальному, в медіа- та віртуальному просторах. У зв'язку з цим видозмінено завдання української дизайн-освіти, виконання яких можливе через застосування цілісного підходу до формування та розвитку професійної компетентності майбутніх дизайнерів. Ефективність професійної підготовки залежить від низки характеристик, до яких можна віднести рівень сформованості конструктивного бачення, ступінь розвинутості просторового мислення та відчуття пропорційності, володіння навичками малювання та креслення, розуміння законів перспективи та графічних навичок, вміннь малювати з натури, по пам'яті і уяві та інші. Комплекс таких якостей утворює змістову суть художньо-конструктивної компетентності дизайнерів. Як, в якому віці та на яких етапах навчання формується ця компетентність і як впливати на її розвиток як в цілому, так і окремих її складових? За яких педагогічних умов розвиток художньо-конструктивної компетентності досягає ключової мети дизайнерської освіти – формування особистості, яка буде навчатися впродовж усього життя?

Отже, розвиток художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів виступає як проблема, і заслуговує на дослідження і виявлення шляхів її розв'язку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для визначення місця художньо-конструктивної компетентності в системі професійної компетентності дизайнера звернемося до наукових досліджень та останніх публікацій вітчизняних та іноземних вчених.

Нові технології навчання, виховання та розвитку особистості в умовах початкової дизайн-освіти освіти досліджує В.П. Тименко [7, 8, 9], на уроках креслення в 8-9 класах - Д.Е.Кільдеров [12]. Формування та розвиток компонентів професійної компетентності досліджують Н.В.Дерев'яно, Т.С.Козак, Н.В.Комашко [11], Г.Є. Максименко, та ін. Психологічний аспект даної проблеми висвітлюється в працях В.О.Моляко, А.М.Крицької, Н.В. Коляденко [5]. Еволюційні тенденції дизайну, як проектної діяльності - Н.В. Барна [2]. Серед зарубіжних вчених - дослідження Н.Д.Каліної (Росія) [10], С.Корнкейсема та Дж. Блека /Sorachai Kornkasem, John V. Black/ (США) з досліджень тренінгу навиків просторового мислення [13].

Процес цілісного формування і розвитку художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів в умовах мистецького коледжу на даному етапі практично не досліджувався. Таким чином, **метою даної статті** є аналіз проблеми розвитку художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів в умовах мистецького коледжу, та з'ясування можливих шляхів принципової побудови відповідної системи її розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дизайн і сфери, де його прояви найбільш органічні, в ХХІ сторіччі зазнають динамічних і принципових змін. Від конструювання художньої форми предметів ужиткового характеру [1, с.75-76] до найсучаснішого виду візуального мистецтва, яке – завдяки розвитку цифрових технологій у фотографії, кінематографу, відеокультурі – стрімко опановує прийоми та способи віртуального проектування і стає виразним маркером еволюції оптичної реальності. Дизайн розвивається, розширюється як потужний різновид проектної діяльності, що характеризується як проектний, конструктивно-будівний і функціональний комплекс. [2, с.5-8] Стрімке піднесення цифрових мас-медіа до статусу нової форми художньої культури та розвиток сучасних технологій є свідченням успішного залучення дизайну до створення нових форм у віртуальних середовищах, все це обумовлює досить високі вимоги з боку роботодавців до професійної компетентності майбутніх дизайнерів. Отже, проблема полягає в тому, що розвиток художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів в умовах мистецького коледжу є одною з багатокомпонентних задач, що стоять перед сучасною педагогікою в галузі дизайн-освіти. Реалізація цих принципів означає, що майбутні дизайнери на момент початку навчання повинні мати певні рівні сформованості базових знань, умінь і навичок малювання, креслення, художньої праці, які забезпечуватимуть підґрунтя для формування художньо-конструктивної компетентності та подальшого розвитку майбутнього фахівця відповідно до освітніх і професійних стандартів.

Термін **«конструктивний»** тлумачеться, як дефініція, що має відношення до **конструкції**, та може бути покладена в основу (конструктивна пропозиція), або проявити цю основу як певний результат (конструктивні висновки) [4];

Поряд із терміном «конструктивний» психологія також оперує поняттям «конструкт» - що в найбільш поширеному трактуванні це дещо, що не доступне безпосередньому спостереженню, але доведене логічно, на підставі сукупності певних ознак, що можуть бути спостережені. (наприклад, інтелект) [6]. У дослідженнях останніх років уточнено педагогічну суть поняття «конструктивні вміння» та рядоположних термінів: «конструктивні задачі», «конструктивні дії», «конструктивна діяльність», «конструктивне мислення», «конструктивна взаємодія» тощо. Прозорість внутрішнього змісту поняття «конструктивний» робить явища і об'єкти, пов'язані з ним предметом і об'єктом досліджень в рамках психології, конфліктології, менеджменту, політології, соціології.

В дослідженнях теорії і практики формування конструктивних умінь особистості в умовах початкової дизайн-освіти В.П.Тименко доходить висновку, що конструкт «...співвідноситься з інформаційно-особистісним (внутрішнім) середовищем. А відповідно конструктивні вміння зумовлюються інформаційно-особистісним середовищем, процесами мислення і уяви. Конструювати – це створювати словесні або графічні проекти, відображати ідеї у поняттях або зображеннях».[7, с.93] В більш ранній (2007р.) своїй роботі він визначає формування конструктивних умінь як актуальну педагогічну проблему, яка тривалий час була лише об'єктом психологічних досліджень.

Звернувшись до сучасних (2016р.) досліджень психології творчості саме в галузі дизайну, знаходимо, що «конструктивна діяльність – це специфічна форма активного ставлення суб'єкта до світу або самого себе, яка спрямована на позитивні зміни в існуючих об'єктах і системах, та виступає джерелом удосконалення і розвитку як окремої особистості, так і суспільства в цілому. Конструктивна діяльність передбачає як створення чогось принципово нового, так і поліпшення вже існуючого.» [5, с.96] Результати цієї діяльності будуть прямопропорційні розвинутості у суб'єкта здатності до конструкційного аналізу форми створюваного або оновлюваного ним об'єкту. Найбільш ефективно розвивають подібні здібності майбутнього дизайнера такі навчальні дисципліни як академічний рисунок, креслення, формотворення та ін. Змістовна суть конструктивних умінь - це здатність відтворювати елементарні конструкти-першоформи, або ж складні об'єкти, інтегровані в словесно-графічно-матеріальній інформації.

Нам імпонує погляд В.П.Тименка на конструктивні вміння, які є складною особистісною якістю, в якій узгоджуються потреби і здібності до проектувальної діяльності, якість, що виявляється в інтересі до інформаційних аналогів (вербального, сенсорного, структурного), прагненні оволодіти алгоритмом конструктивних проектувальних дій (задум – зображення – пошукове макетування), у вольових діях щодо удосконалення результатів конструктивної діяльності [7, с.345]. Зауважимо, що конструктивні вміння значно ширші, ніж вузько-професійне поняття трудового навчання молодшого школяра, бо за змістом і межами застосування конструктивні вміння – це проектувальні художньо-технічні вміння. Ця концепція також справедлива і для професійної підготовки дизайнера у вищих навчальних закладах.

Свого часу вченим було запропоновано структуру конструктивних умінь, де зазначались їхнє змістовне наповнення і способи формування. Вона має вигляд схеми з трьох паралельних алгоритмічних ланцюжків що мають спільний початок - «компоненти конструктивного вміння» і замикаються узагальненням «Інтегративний метод проектів (ігродизайн)». Перший стовбчик - «мовленнєво-творче формулювання задуму» → «профінформаційний спосіб передачі знань» → «словесний метод»; крайній – «Предметно-маніпуляційне конструювання пошукового макета» → «предметно-перетворюючі способи конструктивних художньо-технічних навичок» → «предметно-пластичний метод». Зупинемось на середній частині, яка вказує на певну вікову категорію респондентів, що, на нашу думку, позбавляє цю схему універсальності. Отже, центральну смугу цієї схеми посідає алгоритмічний ланцюжок «Графічне-образне ілюстрування задуму» → «художньо- і техніко-графічний способи умінь» → «Ілюстративний метод». Як відомо, поняття «ілюстрація» і

похідні від нього «ілюстрування» та «ілюстративний» вказує на первинність думки, події, інформації, яка була надана в словесно-текстуальній формі. Це надзвичайно характерно для предметно-розвивального середовища, орієнтованого на дітей молодшого шкільного віку: більшість зображень, що їх оточує, мають своє походження з ілюстрованих книг та журналів, підручників і робочих зошитів, та створені для візуалізації інформації з метою кращого її запам'ятовування. Схильність дітей молодшого шкільного віку до кращого засвоєння візуальної інформації порівняно з друкованою, вербальною та письмовою загальновідома. Але чи характерно це і для студенського віку?

Зображення – графічне чи схематичне, фотографічне і живописне, статичне або анімаційне – має в собі самостійний зміст, і може бути охарактеризованим як «ілюстрація» тільки при окремих спеціальностворених умовах. Звернемось до креслення - дисципліни, де зображення не є ілюстрацією, а є безпосередньою інформацією про предмети, об'єкти і їхні частини та способи їхньої взаємодії. Робота з цими зображеннями вимагає особливого типу мислительної діяльності, який «...передбачає виконання уявних операцій, пов'язаних зі сприйняттям, створенням, переробкою та відтворенням певного обсягу інформації з метою відображення структурних властивостей, просторових характеристик та відносин реальних об'єктів або їх графічних зображень.» [12, с.87] Така мислительна діяльність спирається або на створені в уяві або збережені у пам'яті образи явищ та предметів.

Розумова діяльність, що пов'язана зі створенням образу може поділятися на два види: репродуктивний (образ створюється на основі реально існуючого, або збереженого в пам'яті), та продуктивний (який має власно-творчий вигляд – образ уяви). За створення образів «відповідає» сприйняття, яке також виступає невід'ємною частиною уявлення. Без добре розвинутого образного мислення навчання кресленню неможливе, вважає Д.Е. Кільдеров, і пояснює: «Переважає більшість розумових дій при виконанні графічних вправ передбачає **створення і оперування** просторовими образами, встановлення їх просторових відносин, використовуючи різноманітні системи координат, трансформацію, видозмінення, перетворення структурних властивостей образу з наданням останньому характерних динамічних властивостей.» [12, с.88]

Успішність професійної діяльності дизайнера напряму залежить від продуктивності мислительної діяльності такого типу. Розв'язуючи завдання з різними видами наочних опор, дизайнеру постійно виконує мисленневий перехід від реальних трьохвимірних об'єктів, чи їхніх об'ємних зображень до двомірного зображення на площині і навпаки. Навики оперування уявними або збереженими в пам'яті образами предметів або середовищ значно полегшує проектну роботу дизайнерів різних спеціалізацій. В узагальненому вигляді послідовність роботи з просторових уявних перетворень складається з наступних етапів:

- сприйняття вихідного об'єкта;
- вивчення його загальної форми та конструктивної будови;
- формування образу вихідного об'єкта в уяві;
- надання уявному образу вихідного об'єкта динамічних ознак (готовність виконати уявне обертання об'єкту з фіксацією на зовнішньому вигляді кожної сторони);
- уявне перетворення вихідного образу об'єкта;
- фіксація уваги на уявному образі трансформованого об'єкта;
- аналіз конструктивної будови уявного трансформованого об'єкта;
- зображення результату уявного перетворення об'єкту;

Готовність до такого типу конструктивних маніпуляцій з об'єктами чи їх складовими та формування навичок уявних обертань та конструктивної трансформації найбільш ефективно в процесі опанування програми з креслення. Вікові особливості психічних процесів старшого підліткового та раннього юнацького віку та узгодженість навчальних програм між кресленням, геометрією та художньою працею виступають потужними факторами, які активізують процеси формування та розвитку просторового мислення на заняттях з креслення під час навчання в школі.

Однак, результати серії констатувальних опитувань (з грудня 2016 р. по жовтень 2017р.) студентів коледжу КНУТД показали, що креслення в школі вивчали приблизно 22% студентів.

Період	Опитано	вивчали креслення в школі	частка
Грудень 2016	80	15	18,7%
Травень 2017	32	9	28%
Жовтень 2017	40	9	22%
Разом	152	33	22%

Отже, студенти-першокурсники мають різний досвід і – відповідно – рівень сформованості спроможності до просторового бачення та уявних перетворень об'єктів. Це ускладнює задачу розвитку художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів в умовах мистецького коледжу. Така ситуація характерна не тільки для України. [10]

У 2015 році були опубліковані результати досліджень С.Корнкасема и Дж.Блека - учених університета Колумбія (Нью-Йорк) які, продовжуючи тему досліджень розвитку просторового мислення, (як важливого при здобутті професій технологів, архітекторів, математиків, художників та дизайнерів), поставили перед собою задачу з'ясувати, як можна сприяти і впливати на здатність до утворення та формування просторових ментальних моделей. В експерименті досліджувались методи тренування просторових маніпуляцій з використанням тривимірних 3D(віртуальних) та фізичних об'єктів. Мета дослідження полягала в тому, щоб з'ясувати як зовнішні компоненти просторових уявлень розвертають просторові тренування та починають впливати на набуття здатності до формування просторових ментальних моделей. Досліджувалось специфічне психологічне моделювання на основі процесів, яким сприяли структура цих тривимірних зовнішніх просторових перетворень, включаючи зміст, просторові сигнали та технічну мову. [13]

Аналізуючи матеріали цього дослідження, ми виокремлюємо кілька важливих для нашої теми позицій: по-перше, в дослідженні брали участь студенти, які за віком значно старші молодших школярів; по-друге, студенти навчались різних спеціальностей – а не тільки і не обов'язково дизайну; по-третє, тренування проводились як у фізичній, так і у віртуальній реальності, і всі експериментальні групи показали результати покращення навичок просторових перетворень. [13]

Відповідно, формування і розвиток навичок просторового перетворення об'єктів та розвиток просторового мислення можливі і результативні не тільки в шкільному, але і в студенському віці, робота з уявними і просторовими моделями має міждисциплінарний характер, і позитивно впливає на навчальний процес в цілому.

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, доведено актуальність і необхідність подальших досліджень шляхів і методів формування та розвитку художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів в умовах мистецького коледжу.

Компетентність – це динамічна якість, що складається із комплексу показників і компонентів. В авторському формулюванні **художньо-конструктивна компетентність - це базова професійна компетентність дизайнера, що характеризується як здатність особистості аналізувати конструктивну будову об'єктів, предметів та явищ з метою їхнього художнього відтворення, реконструкції, або створення нового, оригінального продукту дизайну.** Її сформованість – результат синтезу високої мотивації та освітньої активності студента а також вдало вибудованої послідовності навчальних дисциплін, поступове розкриття змісту яких розвиває наявні уміння та навички, формує підґрунтя для започаткування і розвитку нових знань, створює ситуації для їхньої інтеграції, поступово вибудовуючи важливі складові професійної компетентності майбутнього дизайнера.

Формування художньо-конструктивної компетентності майбутнього дизайнера – складна і тривала робота, яка повинна починатись у школі на рівні формування репродуктивних умінь на уроках з малювання та аналітичних знань з курсу креслення. Проте, шкільна дисципліна «Образотворче мистецтво» орієнтована на широке естетичне виховання учнів, а такий предмет, як «Креслення» в більшості шкіл зараз відсутній.

Проблема розвитку художньо-конструктивної компетентності в умовах мистецького коледжу має вирішуватись комплексно.

Джерела та література

1. Професійна освіта: Словник: Навч. посіб. / уклад. С.У. Гончаренко та ін.; За заг. ред. Н.Г. Нічкало. – Київ.: Вища школа., 2000. – 380с.
2. Барна Н.В. Естетична еволюція проектної діяльності в контексті художньої культури ХХ-ХХІ століть : автореферат дис. ... докт. філософ. наук : 09.00.08 / Н. В. Барна ; наук. консультант Ю. Г. Легенький ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2016. - 39 с.
3. Закон України про освіту (відомості Верховної ради (ввр), 2017, № 38-39, ст.380) <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (кер. вид. проекту – П.М.Мовчан, В.В.Німчук, В.Й.Клічак.- Київ, Видавничий центр «Просвіта», 2005,- 1332с.
5. Коляденко Н. В. Психологія творчості в дизайні.:навчальний посібник /Перша частина. - Київ. - 2016
6. Большая психологическая энциклопедия. Психология. А-Я. Словарь справочник / Пер. с англ. К. С. Ткаченко.— М.: ФАИР-ПРЕСС. Майк Кордуэлл. 2000
7. Тименко В.П. Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості / В. П. Тименко ; Ін-т педагогіки АПН України. — К. : Пед. думка, 2010. — 379 с. : іл., табл. — Бібліогр.: с.353-377
8. Тименко В.П. Концептуальні засади формування конструктивних умінь в учнів початкової школи. ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка (32). pp. 53-57. Електронний ресурс <http://eprints.zu.edu.ua/1413/1/72.pdf>
9. Тименко В.П. Підготовка майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах / В.П. Тименко / Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Випуск 26: збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Биковська, П. В. Дмитренко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – С. 148-151 Електронний ресурс <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/974>
10. Калина Н.Д. Конструктивний рисунок: от понимания пространственных отношений к художественным интерпретациям [Текст]: учебное пособие. – Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2015. – 332 с.. 2015 <http://sci-book.com/izobrazitelnoe-iskusstvo/vvedenie32671.html>
11. Комашко Н.В. Формування творчої компетентності майбутніх дизайнерів у процесі вивчення комп'ютерної графіки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Комашко Наталія Володимирівна ; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. — Черкаси, 2011. — 20 с. : іл., табл. — Бібліогр.: с. 16–18.
12. Кільдеров Д.Е. Уявні просторові перетворення як основа оперування динамічними образами об'ємних предметів учнями / Д.Е. Кільдеров // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наукових праць / Наукові записки Рівненського держ. гуманіт. університету. – Рівне, 2003. – Вип. 25. – С. 87-90.
13. Sorachai Kornkasem, John V. Black Formation of spatial thinking skills through different training methods Cogn Process (2015) 16 (Suppl 1):S281–S285 <http://www.tc.columbia.edu/faculty/jbb21/faculty-profile/files/Kornkasem-Black-Cog-Proc-2015.pdf>

References

1. Profesijsna osvita: Slovník: Navch.posib. / uklad. S.U.Goncharenko ta in.; Za zag.red. N.G.Nichkalo. – Kiïv.: Vishha shkola., 2000. – 380s.
2. Barna N.V. Estetichna evolucija proektnoi dijalnosti v konteksti hudozhn'oi kul'turi HH-HHI stolit' : avtoreferat dis. ... dokt. filosof. nauk : 09.00.08 / N. V. Barna ; nauk. konsul'tant Ju. G. Legen'kij ; M-vo osviti i nauki Ukraïni, Nac. ped. un-t im. M. P. Dragomanova. - Kiïv, 2016. - 39 s.
3. Zakon Ukrai'ny pro osvitu (vidomosti verhovnoi' rady (vvr), 2017, № 38-39, st.380) <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Velikij tлумachnij slovník suchasnoi' ukraïns'koï movi (ker.vid.proektu – P.M.Movchan, V.V.Nimchuk, V.J.Klichak.- Kiïv, Vidavnichij centr «Prosvita», 2005,- 1332s
5. Koljadenko N. V. Psihologija tvorchosti v dizajni.:navchal'nij posibnik /Persha chastina. - Kiïv. - 2016
6. Bol'shaja psihologicheskaja jenciklopedija. Psihologija. A-Ja. Slovar'cpravochnik/Per. s angl. K. S. Tkachenko.— M.: FAIR-PRESS. Majk Kordujell. 2000. <https://psychology.academic.ru/7609/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82>
7. Timenko V.P. Pochatkova dizajn-osvita: teorija i praktika formuvannja konstruktivnih umin' osobistosti / V. P. Timenko ; In-t pedagogiki APN Ukraïni. — K. : Ped. dumka, 2010. — 379 s. : il., tabl. — Bibliogr.: s.353-377.
8. Timenko V.P. Konceptual'ni zasadi formuvannja konstruktivnih umin' v uchniv pochatkovoï shkoli. VISNIK Zhitomirs'kogo derzhavnogo universitetu imeni Ivana Franka (32). pp. 53-57. Elektronnij resurs <http://eprints.zu.edu.ua/1413/1/72.pdf>
9. Tymenko V.P. Pidgotovka majbutnih dyzajneriv u vyshhyh navchal'nyh zakladah / V.P. Tymenko / Naukovyj chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Serija № 5. Pedagogichni nauky: realii' ta perspektyvy. – Vypusk 26: zbirnyk naukovykh prac' / za nauk. red. O. V. Bykovs'ka, P. V. Dmytrenko. – K.: Vyd-vo NPU imeni M.P. Dragomanova., 2011. – p. 148-151 <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/974>
10. Kalina N.D. Konstruktivnyj risunok: ot ponimaniya prostranstvennyh otnoshenij k hudozhestvennym interpretacijam [Tekst]: uchebnoe posobie. – Vladivostok: Izd-vo VGUJeS, 2015. – 332 s.. 2015 <http://sci-book.com/izobrazitelnoe-iskusstvo/vvedenie32671.html>

11. Komashko N.V. Formuvannja tvorchoi' kompetentnosti majbutnih dyzajneriv u procesi vyvchennja komp'juternoi' grafiky : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Komashko Natalija Volodymyrivna ; Cherkas. nac. un-t im. V. Hmel'nic'kogo. — Cherkasy, 2011. — 20 s. : il., tabl. — Bibliogr.: s. 16–18
12. Kil'derov D.E. Ujavni prostorovi peretvorennja jak osnova operuvannja dynamichnymy obrazamy ob'jemnyh predmetiv uchnjamy / D.E. Kil'derov // Onovlennja zmistu, form ta metodiv navchannja i vyhovannja v zakladah osvity: zb. naukovyh prac' / Naukovi zapysky Rivens'kogo derzh. gumanit. universytetu. – Rivne, 2003. – Vyp. 25. – S. 87-90.
13. Sorachai Kornkasem, John B. Black Formation of spatial thinking skills through different training methods Cogn Process (2015) 16 (Suppl 1):S281–S285 <http://www.tc.columbia.edu/faculty/jbb21/faculty-profile/files/Kornkasem-Black-Cog-Proc-2015.pdf>

Анна Шкарупа. ПРОБЛЕМА РАЗВИТИЯ ХУДОЖЕСТВЕННО-КОНСТРУКТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО ДИЗАЙНЕРА. В статье рассмотрена суть понятий «профессиональная компетентность» и сформулировано содержание ее компонента – «художественно-конструктивной компетентности». Проанализированы научные исследования отечественных и зарубежных ученых и публикации последних лет на тему дизайн-образования с целью определения способов формирования и развития художественно-конструктивной компетентности будущих дизайнеров.

Установлено, что дизайн в последние несколько лет все активней развивает синонимическую связь с «технической эстетикой». Современный дизайнер должен демонстрировать способность к формообразованию в каких-либо реалиях – от бумажных до виртуальных. Способность к конструктивному преобразованию как тема входит в круг научных интересов и педагогов, и психологов и искусствоведов и исследователей в сфере эстетики. Проанализировано значение термина «конструктивный» с разных научных позиций.

Формирование и развитие художественно-конструктивной компетентности будущих дизайнеров отнесены к ключевым задачам профессионального образования. Ее сформированность – это результат синтеза высокой мотивации и образовательной активности студента, а так же успешно выстроенной последовательности учебных дисциплин, постепенное раскрытие содержания которых развивает имеющиеся умения и навыки, формирует почву для закладывания и развития новых знаний, создает ситуации для их интеграции, последовательно выстраивая важные составляющие профессиональной компетентности будущих дизайнеров.

Также приведены результаты констатирующих опросов студентов-первокурсников колледжа КНУТД (Киевского национального университета технологий и дизайна), сделанных в разные периоды обучения за последние два года. Ответы студентов помогают конкретизировать проблему с целью поиска путей и методов ее решения.

Таким образом, проблема развития художественно-конструктивной компетентности будущих дизайнеров должна решаться комплексно.

Ключевые слова. Художественно-конструктивная компетентность, дизайн-образование, основы черчения, конструктивные навыки, академичный рисунок, подготовка дизайнеров в условиях колледжа.

Ganna Shkarupa. THE PROBLEM OF DEVELOPMENT THE ARTISTICALLY-CONSTRUCTIVE COMPETENCE OF THE FUTURE DESIGNER. The article is devoted to the problem of developing the competence of future designers. We consider the essence of the concepts "professional competence" and give the formulation of its component - "artistic and constructive competence". We study scientific research of Ukrainian and foreign scientists and recent publications on the theme of design. We are looking for methods of formation and development of artistic and constructive competence of future designers

The design breaks its synonymous connection with "technical aesthetics" in recent years is very active. The modern designer should be able to work in any realities - both paper and virtual. It should be ready to create forms and objects or modify those that were created earlier. Many educators, psychologists, art historians and philosophers are interested in finding an answer about how the process of spatial design of an object occurs in the designer's thoughts. the term "constructive" is in many sciences.

Formation and development of artistic and constructive competence of future designers is the key task of professional education. This competence consists of high motivation and educational activity of the student. This is a sequence of academic disciplines that trains students' skills and gives them knowledge. We explore how new knowledge integrations arise, as a student learn to think by volume, space, image. The complex of this knowledge, skills and readiness and aspiration for self-development should form the artistic and constructive competence of future designers. The basic positions of this should be laid down while studying at school.

The answers of students of the KNUITD (Kyiv National University of Technologies and Design) college on the questionnaire show that the real situation differs significantly from the ideal situation. This helps to find a more accurate solution to the problem.

Therefore, the problem of developing the artistic and constructive competence of future designers should be addressed in a comprehensive manner.

Keywords: artistic constructive competence, design education, drafting principles, constructive skills, training of future designers in the college.